

Súd:	Najvyšší súd SR
Spisová značka:	1Ndob/80/2023
Identifikačné číslo spisu:	4123202297
Dátum vydania rozhodnutia:	24.01.2024
Meno a priezvisko:	JUDr. Miroslava Janečková
Funkcia:	sudca
ECLI:	ECLI:SK:NSSR:2024:4123202297.1

UZNESENIE

Najvyšší súd Slovenskej republiky v senáte zloženom z predsedníčky senátu JUDr. Miroslavy Janečkovej a členiek senátu JUDr. Jany Hullovej a JUDr. Eriky Čanádyovej v spore žalobcu T. A., narodeného XX. P. XXXX, A., M. X/P., zastúpeného advokátskou kanceláriou LEGAL ART s.r.o., Bratislava, Námestie SNP 19, IČO: 36 289 302, proti žalovanej Mgr. A. B., narodenej XX. Q. XXXX, N. XXX, o určenie neúčinnosti zmluvy o prevode obchodného podielu a o návrhu na nariadenie neodkladného opatrenia, vedenom na Okresnom súde Nitra pod sp. zn. 20Cb/15/2023, o nesúhlase Krajského súdu v Bratislave s postúpením veci, takto

rozhodol:

P r í s l u š n ý m na konanie a rozhodnutie o odvolaní je Krajský súd v Bratislave.

Odôvodnenie

1. Okresný súd Nitra vydal v predmetnej veci uznesenie č. k. 20Cb/15/2023-27 z 11. apríla 2023 v znení opravného uznesenia č. k. 20Cb/15/2023-67 zo 14. augusta 2023, ktorým návrh na nariadenie neodkladného opatrenia zamietol. Žalobou vo veci samej sa žalobca domáhal určenia, že zmluva o prevode obchodného podielu uzatvorená medzi obchodnou spoločnosťou NOB FUND, a.s., Praha 1 - Staré Město, Kaprova 42/14, ČR, IČO: 085 79 172 a žalovanou, ktorou spoločnosť NOB FUND, a.s. previedla svoj 100% obchodný podiel v spoločnosti SIANI s.r.o., Banská Bystrica, Komenského 475/3, IČO: 53 296 117 na žalovanú, je voči žalobcovi neúčinným právnym úkonom. Žalobca súčasne žiadal, aby súd nariadil neodkladné opatrenie, ktorým zakáže žalovanej akýmkoľvek spôsobom nakladať so 100% obchodným podielom v spoločnosti SIANI s.r.o., Banská Bystrica, Komenského 475/3, IČO: 53 296 117, najmä ho scudziť, rozdeliť, zaťažiť právami tretích osôb alebo ho založiť, ako aj vložiť ho do základného imania alebo podnikania tretích osôb, a to až do právoplatného skončenia konania vo veci samej. Proti predmetnému uzneseniu o zamietnutí návrhu na nariadenie neodkladného opatrenia podal žalobca odvolanie a Okresný súd Nitra predložil vec Krajskému súdu v Nitre ako súdu funkčne príslušnému na rozhodnutie o podanom odvolaní.

2. S poukazom na § 43 ods. 1 zákona č. 160/2015 Z. z. Civilného sporového poriadku (ďalej len „CSP“) Krajský súd v Nitre postúpil predmetnú vec vedenú na tomto súde pod sp. zn. 26Cob/54/2023 Krajskému súdu v Bratislave ako súdu funkčne príslušnému na konanie vo veci podľa § 34 ods. 2 písm. b) CSP. Postúpenie veci odôvodnil tým, že sa jedná o obchodnoprávny spor, ktorý rozhodol Okresný

súd Nitra, pričom na konanie o odvolaní proti uzneseniu o zamietnutí návrhu na nariadenie neodkladného opatrenia, ktoré bolo začaté a právoplatne neskončené do 31. mája 2023 bol podľa predpisov účinných do 31. mája 2023 funkčne príslušný Krajský súd v Nitre. S účinnosťou od 1. júna 2023 však došlo k zmene právnej úpravy v prípade funkčnej príslušnosti odvolacích súdov vo veciach obchodnoprávných tak, že podľa § 34 ods. 2 písm. b) CSP, na konanie o odvolaní proti rozhodnutiu vydanému v konaní podľa § 22 písm. d) CSP je príslušný Krajský súd v Bratislave. Krajský súd v Nitre ozrejmil, že príslušnosť Krajského súdu v Bratislave na rozhodnutie o odvolaní žalobcu je daná i napriek skutočnosti, že odvolanie bolo podané pred 1. júnom 2023, pretože prechodné ustanovenie § 471c CSP výslovne neupravilo, že konanie o odvolaní začaté a právoplatne neskončené do 31. mája 2023 sa dokončí na súde funkčne príslušnom podľa predpisov účinných do 31. mája 2023. V danej súvislosti Krajský súd v Nitre poukázal na právne závery Najvyššieho súdu Slovenskej republiky vyslovené v uznesení zo 16. augusta 2023, sp. zn. 5Ndob/5/2023, týkajúce sa princípu okamžitej aplikovateľnosti novej procesnej právnej úpravy v obchodnoprávných sporoch, účinnej od 1. júna 2023, aj na odvolacie konanie začaté a právoplatne neskončené do 31. mája 2023.

3. Krajský súd v Bratislave s postúpením veci nesúhlasil a postupom podľa § 43 ods. 2 CSP predložil vec Najvyššiemu súdu Slovenskej republiky na rozhodnutie o nesúhlase s postúpením veci z dôvodu, že funkčne príslušným súdom na prejednanie a rozhodnutie o odvolaní proti uzneseniu Okresného súdu Nitra č. k. 20Cb/15/2023-27 z 11. apríla 2023 v znení opravného uznesenia č. k. 20Cb/15/2023-67 zo 14. augusta 2023 je Krajský súd v Nitre. Podľa jeho názoru, Krajský súd v Nitre postúpenie predmetnej veci nesprávne založil na rozhodnutí Najvyššieho súdu Slovenskej republiky sp. zn. 5Ndob/5/2023 zo 16. augusta 2023, najmä na bodoch 22, 28 a 29 odôvodnenia rozhodnutia. Uviedol, že Civilný sporový poriadok osobitnú kauzálnu príslušnosť súdov v obchodnoprávných sporoch do 31. mája 2023 neupravoval, preto na prejednanie a rozhodnutie veci bol do 31. mája 2023 príslušný Krajský súd v Nitre. Namietol, že uznesenie proti ktorému žalobca podal odvolanie vydal Okresný súd Nitra ako vecne a miestne príslušný súd, nie ako kauzálny príslušný súd, keďže v čase vydania odvolaním napadnutého uznesenia (do 31. mája 2023) kauzálna príslušnosť v obchodnoprávných sporoch upravená nebola. Krajský súd v Bratislave v nadväznosti na uvedené uzavrel, že predmetné odvolaním napadnuté uznesenie nemohlo byť vydané v konaní, v ktorom by bol na rozhodnutie príslušný určitý kauzálny príslušný súd. Na podporu vysloveného záveru poukázal i na znenie prechodného ustanovenia § 471c CSP k úpravám účinným od 1. júna 2023 a uviedol, že v súlade s citovaným ustanovením, predmetná vec sa má dokončiť na vecne a miestne príslušnom Okresnom súde Nitra s výnimkou prípadu, ak by podľa osobitného predpisu došlo k prechodu výkonu súdnictva na iný súd. Ustanovenie § 181 zákona č. 371/2004 Z. z. o sídlach a obvodoch súdov Slovenskej republiky a o zmene zákona č. 99/1963 Zb. Občiansky súdny poriadok v znení neskorších predpisov (ďalej len „zákon o sídlach a obvodoch súdov“) ako osobitného predpisu neupravuje prechod výkonu súdnictva z Okresného súdu Nitra na akýkoľvek iný súd, ani na iný kauzálny príslušný súd podľa § 22 alebo § 23 CSP. Na uvedenom nič nemení skutočnosť, že Okresný súd Nitra sa v dôsledku novely Civilného sporového poriadku stal od 1. júna 2023 kauzálny príslušným súdom v obchodnoprávných sporoch pre obvod Krajského súdu v Nitre. Taký výklad ustanovenia § 34 CSP v znení účinnom od 1. júna 2023 je podľa Krajského súdu v Bratislave aj v súlade s článkom 17 Základných princípov CSP, pretože zabráni predlžovaniu odvolacieho konania tým, že by spory už skôr predložené odvolaciemu súdu boli postupované inému odvolaciemu súdu. V prejednávanom spore nebolo odvolaním napadnuté uznesenie vydané v konaní, v ktorom je daná kauzálna príslušnosť akéhokoľvek súdu, preto pre určenie funkčnej príslušnosti odvolacieho súdu nemožno použiť ustanovenie § 34 ods. 2 CSP týkajúce sa tzv. „osobitnej“ funkčnej príslušnosti odvolacieho súdu, ale je potrebné aplikovať § 34 ods. 1 CSP upravujúci „všeobecnú“ funkčnú príslušnosť odvolacieho súdu.

4. Najvyšší súd Slovenskej republiky ako súd funkčne príslušný na rozhodnutie o príslušnosti (súd spoločne nadriadený Krajskému súdu v Nitre a Krajskému súdu v Bratislave podľa ust. § 43 ods. 2 CSP preskúmal vec a dospel k záveru, že nesúhlas Krajského súdu v Bratislave s postúpením veci Krajským súdom v Nitre nie je dôvodný.

5. Podľa článku 4 ods. 1 CSP, ak sa právna vec nedá prejednať a rozhodnúť na základe výslovného ustanovenia tohto zákona, právna vec sa posúdi podľa ustanovenia tohto alebo iného zákona, ktoré upravuje právnu vec čo do obsahu a účelu najbližšiu posudzovanej právnej veci.

6. Podľa článku 17 CSP, súd postupuje v konaní tak, aby vec bola čo najrýchlejšie prejednaná a

rozhodnutá, predchádza zbytočným prieťahom, koná hospodárne a bez zbytočného a neprimeraného zaťažovania strán sporu a iných osôb.

7. Podľa § 40 CSP, súd aj bez námietky skúma vecnú príslušnosť, kauzálnu príslušnosť a funkčnú príslušnosť počas celého konania; kauzálnu príslušnosť v obchodnoprávných sporoch súd skúma iba do otvorenia pojednávania alebo predbežného prejednávania sporu (veta za bodkočiarkou v znení účinnom od 1. júla 2023).

8. Podľa § 22 písm. d) CSP, na konanie v obchodnoprávných sporoch je príslušný Okresný súd Nitra pre obvod Krajského súdu v Nitre.

9. Podľa § 34 ods. 2 písm. b) CSP (v znení účinnom od 1. júna 2023), na konanie o odvolaní proti rozhodnutiu vydanému v konaní podľa § 22 písm. d) a g) a § 23 písm. d) a g) je príslušný Krajský súd v Bratislave.

10. Podľa § 3 ods. 4 zákona o sídlach a obvodoch súdov, sídlom Krajského súdu v Nitre je mesto Nitra a jeho obvod tvorí aj obvod Okresného súdu Nitra.

11. Podľa § 471c CSP, konania začaté a právoplatne neskončené do 31. mája 2023 sa dokončia na súdoch vecne a miestne príslušných podľa predpisov účinných do 31. mája 2023; to neplatí, ak podľa osobitného predpisu výkon súdnictva prechádza z vecne a miestne príslušného súdu na iný súd.

12. Najvyšší súd Slovenskej republiky po dôkladnom preskúmaní predloženého spisového materiálu dospel k záveru, že v danom obchodnoprávnom spore o určenie neúčinnosti zmluvy o prevode obchodného podielu rozhodol Okresný súd Nitra o pripojenom návrhu na nariadenie neodkladného opatrenia uznesením č. k. 20Cb/15/2023-27 z 11. apríla 2023 v znení opravného uznesenia č. k. 20Cb/15/2023-67 zo 14. augusta 2023 tak, že návrh zamietol. Voči uzneseniu o zamietnutí návrhu na nariadenie neodkladného opatrenia podal žalobca 26. apríla 2023 odvolanie a vec bola predložená Krajskému súdu v Nitre ako súdu odvolaciemu na rozhodnutie o podanom odvolaní. Krajský súd v Nitre o odvolaní nerozhodol a v súvislosti s novelou CSP účinnou od 1. júna 2023, skúmajúc počas celého konania svoju funkčnú príslušnosť v odvolacom konaní, postúpil vec na rozhodnutie Krajskému súdu v Bratislave ako súdu funkčne a kauzálnu príslušnému. Krajský súd v Bratislave s postúpením veci nesúhlasil, pričom svoju funkčnú príslušnosť namietol najmä s poukazom na nesprávny právny záver Krajského súdu v Nitre, ktorý v procese skúmania funkčnej príslušnosti neaplikoval v danom spore prechodné ustanovenie § 471c CSP. Úlohou Najvyššieho súdu Slovenskej republiky bolo posúdiť dôvodnosť nesúhlasu Krajského súdu v Bratislave s postúpením veci Krajským súdom v Nitre na rozhodnutie o odvolaní žalobcu proti uzneseniu Okresného súdu Nitra č. k. 20Cb/15/2023-27 z 11. apríla 2023 v znení opravného uznesenia č. k. 20Cb/15/2023-67 zo 14. augusta 2023.

13. Pre rozhodnutie tohto sporu o príslušnosť je potrebné v prvom rade vyriešiť otázku časovej pôsobnosti právnych noriem upravených v § 34 ods. 1 a 2 CSP v nadväznosti na prechodné ustanovenie § 471c CSP. Odvolanie bolo podané (a teda odvolacie konanie bolo začaté) pred nadobudnutím účinnosti zákona č. 150/2022 Z. z. o zmene a doplnení niektorých zákonov v súvislosti s novými sídlami a obvody súdov v znení zákona č. 398/2022 Z. z. (ďalej len „novela“). Uvedenou novelou boli s účinnosťou od 1. júna 2023 menené aj ustanovenia upravujúce funkčnú príslušnosť súdov na konanie o odvolaní a novoupravená kauzálna príslušnosť súdov v obchodnoprávných sporoch. Pre súdy preto vzniká otázka, či sa nová právna úprava funkčnej príslušnosti má vzťahovať aj na odvolacie konania začaté pred účinnosťou novely, pričom v danom prípade je súd, ktorý rozhodoval v prvej inštancii Okresný súd Nitra, t.j. okresný súd so sídlom v obvode Krajského súdu v Nitre.

14. V procesnom práve je pri riešení otázok intertemporality základným princípom okamžitá aplikovateľnosť novej procesnej úpravy na konanie začaté a prebiehajúce podľa doterajších predpisov. Preto pokiaľ nie je v prechodných ustanoveniach ustanovené inak, konajúce súdy na konania začaté a prebiehajúce podľa doterajších predpisov aplikujú novú právnu úpravu počnúc momentom jej účinnosti. Podstatou princípu okamžitej aplikability je zabezpečiť procesne efektívne prejednanie veci vyhnutím sa nachádzaniu vhodného procesného režimu (v spleti prechodných ustanovení), čo umožňuje súdom sústrediť sa na hmotnoprávnu povahu sporu (nález Ústavného súdu Slovenskej republiky zo 4. júla 2017 sp. zn. III. ÚS 267/2017).

15. V rámci novely Civilného sporového poriadku bolo prijaté aj prechodné ustanovenie § 471c CSP k úpravám účinným od 1. júna 2023, predstavujúce výnimku z princípu okamžitej aplikovateľnosti novej procesnoprávnej úpravy Civilného sporového poriadku, podľa ktorého konania začaté podľa prechádzajúcej právnej úpravy a právoplatne neskončené do 31. mája 2023 sa dokončia na súdoch

vecne a miestne príslušných podľa predpisov účinných do 31. mája 2023. Uvedené prechodné ustanovenie tak upravuje zachovanie vecnej a miestnej príslušnosti v konaniach začatých a právoplatne neskončených do 31. mája 2023 okrem prípadov, kedy osobitný predpis výslovne upravil prechod výkonu súdnictva na iný súd. Vychádzajúc z gramatického (jazykového) výkladu daného ustanovenia, zachovanie funkčnej ani kauzálnej príslušnosti súdu prechodné ustanovenie neupravuje. Pokiaľ by zákonodarca mal v úmysle zahrnúť v prechodnom ustanovení § 471c CSP aj zachovanie kauzálnej a funkčnej príslušnosti, urobil by tak obdobne, ako v prípade ustanovenia § 470 ods. 4 CSP. Pre zachovanie princípu okamžitej aplikovateľnosti novej procesnej právnej úpravy je preto potrebné novú právnu úpravu funkčnej príslušnosti v obchodnoprávných sporoch obsiahnutú v § 34 ods. 2 CSP (účinnom od 1. júna 2023) aplikovať aj na odvolacie konania začaté a právoplatne neskončené do 31. mája 2023.

16. Najvyšší súd Slovenskej republiky s poukazom na uvedené konštatuje, že v prejednávacom spore je s účinnosťou od 1. júna 2023 v zmysle § 34 ods. 2 písm. b) v spojení s § 22 písm. d) CSP súdom funkčne príslušným na konanie o odvolaní proti uzneseniu Okresného súdu Nitra, ktoré bolo začaté a právoplatne neskončené do 31. mája 2023, Krajský súd v Bratislave, a to s ohľadom na princíp okamžitej aplikovateľnosti novej procesnej právnej úpravy a skutočnosť, že intertemporálne ustanovenie § 471c CSP neupravilo, že konanie o odvolaní začaté a právoplatne neskončené do 31. mája 2023 sa dokončí na súde funkčne príslušnom podľa predpisov účinných do 31. mája 2023.

17. Vo vzťahu k záverom o okamžitej aplikovateľnosti novej procesnej úpravy Najvyšší súd Slovenskej republiky poukazuje aj na obdobné závery už vyslovené v uznesení najvyššieho súdu sp. zn. 6Ndc/19/2023 z 28. júna 2023 a tiež v náleze Ústavného súdu Slovenskej republiky sp. zn. IV. ÚS 257/2023 z 27. júna 2023. Totožné závery, aké prijal najvyšší súd v tomto rozhodnutí, boli zároveň prijaté už v uznesení najvyššieho súdu zo 16. augusta 2023, sp. zn. 5Ndob/5/2023, z 23. augusta 2023, sp. zn. 3Ndob/8/2023 a uznesení z 23. augusta 2023, sp. zn. 4Ndob/5/2023. Najvyšší súd dopĺňa, že prijatými závermi neprichádza k porušeniu práva na zákonného sudcu (§ 3 ods. 3 zákona č. 757/2004 Z. z. o súdoch a o zmene a doplnení niektorých zákonov v znení neskorších predpisov) a ani k porušeniu zásady perpetuatio fori (§ 36 CSP), keď k zmene funkčnej príslušnosti prišlo na základe zmeny právnej úpravy a jej okamžitej aplikovateľnosti, pričom úprava intertemporality novej procesnej úpravy bola v rukách zákonodarcu. Preto pokiaľ v priebehu odvolacieho konania príde k zmene právnej úpravy funkčnej príslušnosti, je na zákonodarcovi, aby zrozumiteľne a jednoznačne upravil, či s ohľadom na princíp okamžitej aplikovateľnosti novej procesnej úpravy a s ohľadom na povinnosť súdu skúmať svoju funkčnú príslušnosť počas celého konania podľa § 40 CSP, zostáva zachovaná funkčná príslušnosť v konaniach začatých podľa predchádzajúcej právnej úpravy, a to prijatím prechodného ustanovenia, ktoré však v rámci novely Civilného sporového poriadku vo vzťahu k funkčnej príslušnosti prijaté nebolo.

18. Pokiaľ Krajský súd v Bratislave v predloženom nesúhlase s postúpením sporu uviedol, že v súvislosti s novelou sa má uplatňovať zásada dokončenia vecí na súdoch príslušných podľa predpisov účinných do 31. mája 2023 s výnimkou výslovne upraveného prechodu výkonu súdnictva v osobitnom predpise, Najvyšší súd Slovenskej republiky pre úplnosť poznamenáva, že v prípade § 471c CSP nejde o pravú medzeru v zákone, teda o prípad, kedy úmyslom zákonodarcu nebolo vylúčiť zachovanie kauzálnej a funkčnej príslušnosti. Zo znenia § 471c CSP podľa najvyššieho súdu jednoznačne vyplýva, že zákonodarca zachovanie kauzálnej a funkčnej príslušnosti v konaniach začatých do 31. mája 2023 v § 471c CSP neupravil vedome. Uvedené vyplýva zo skutočnosti, že zákonodarca v znení tohto prechodného ustanovenia pristúpil k vymenovaniu iných druhov príslušnosti, ktoré zostávajú zachované (vecnej a miestnej príslušnosti), avšak kauzálnu a ani funkčnú príslušnosť neuviedol. Následný prípadný rozpor s dôvodovou správou a aj usmernením Ministerstva spravodlivosti Slovenskej republiky nemožno odstraňovať výkladom, ktorým by sa zmenil nepochybný obsah predmetného ustanovenia (čl. 3 ods. 1 CSP). Naopak, krajským súdom prezentovaný výklad, podľa ktorého by konania o odvolaniach podaných do 31. mája 2023 mali byť dokončené na pôvodných krajských súdoch funkčne príslušných podľa predpisov účinných do 31. mája 2023, nerešpektuje podľa najvyššieho súdu účel sledovaný novelou, ktorým je v prvom rade špecializácia súdov, vrátane súdov krajských. Navrhovaný výklad by spôsobil neželanú dvojkoľajnosť, kedy by odvolacie konania v obchodnoprávných sporoch aj napriek zamýšľanej špecializácii naďalej prebiehali aj na krajských súdoch, ktoré už podľa novej právnej úpravy nemajú byť súčasťou špecializovaného obchodného súdnictva.

19. Najvyšší súd vzhľadom na vyššie uvedené konštatuje, že nesúhlas Krajského súdu v Bratislave s postúpením veci Krajským súdom v Nitre nie je dôvodný a na konanie o odvolaní proti uzneseniu Okresného súdu Nitra o zamietnutí návrhu na nariadenie neodkladného opatrenia je funkčne príslušný Krajský súd v Bratislave.

20. Toto rozhodnutie prijal senát najvyššieho súdu pomerom hlasov 3 : 0.

Poučenie:

Proti tomuto uzneseniu nie je prípustný opravný prostriedok.